

त्रिष्टुप् हृन्द् इहेन्द्रियं पष्ठवाङ्मौर्वयो दधुः ॥ १७ ॥

उषे द्विवचनादिनं रात्रिश्च अमर्त्याः विश्वे देवाः त्रिष्टुप् हृन्द्ः पष्ठं भारं वहती-
ति पष्ठवाङ्मौः एते पञ्चेहेन्द्रियं वयश्च दधुः । कीदृश्यौ उषे यक्षौ यक्ष्यौ मरु-
त्यौ यक्ष इति [निघ० ३. ३.] मरुन्नाम । सुपेशसा शोभनं पेशो वृषं ययोस्ते सुपे-
शसौ सुवृषे विभक्तेराकारः ॥ १७ ॥

दैव्या होतारा भिषज्जेन्द्रेण सयुजौ युजा ।

जगती हृन्द् इन्द्रियमनुङ्गान्गौर्वयो दधुः ॥ १८ ॥

दैव्यौ होतारौ प्रयाजदेवौ अयं चाग्निरसौ च मध्यमो वायुः । जगती हृन्द्ः
अनः शकटं वहतीत्यनुङ्गान्गौः एते चत्वार इन्द्रे इन्द्रियं वयश्च दधुः । कीदृशौ
होतारौ भिषजा भिषजौ वैद्यौ इन्द्रेण सयुजौ सह युज्येते सयुजौ संयुक्तौ युजौ
(6.) परस्परं संयुक्तौ ॥ १८ ॥

तिस्र इडा सरस्वती भारती मरुतो विशः ।

विराट् हृन्द् इहेन्द्रियं धेनुर्गौर्न वयो दधुः ॥ १९ ॥

इडा सरस्वती भारतीति तिस्रः प्रयाजदेव्यः मरुतो विशः इन्द्रप्रजाः विराट्
हृन्द्ः धेनुः दोग्ध्री गौश्च नकारश्चार्थे एते षट् इहेन्द्रे इन्द्रियं वयश्च दधुः ॥ १९ ॥

वष्टा तुरीपोऽश्रुत इन्द्राग्नी पुष्टिवर्धना ।

द्विपदा हृन्द् इन्द्रियमुक्ता गौर्न वयो दधुः ॥ २० ॥

वष्टा प्रयाजदेवः इन्द्राग्नी द्विपदा हृन्द्ः उक्ता सेक्ता गौश्च एते पञ्चेन्द्रे इन्द्रियं
वयश्च दधुः । कीदृशः वष्टा तुरीपः तूर्णमाप्नोति व्याप्नोति तुरीपः अश्रुतो महान्
कीदृशाविन्द्राग्नी पुष्टिवर्धना पुष्टिं धनादिपोषं वर्धयतस्तौ पुष्टिवर्धनौ । नश्चार्थः
॥ २० ॥

शमिता नो वनस्पतिः सविता प्रसुवन्भगम् ।

ककुहृन्द् इहेन्द्रियं वशा वेहृद्वयो दधुः ॥ २१ ॥

वनस्पतिः प्रयाजदेवः सविता सूर्यः ककुहृन्द्ः वशा वन्ध्या गौः वेहृत् गर्भ-